

Επίδραση ορισμένων προϊόντων φυτοπροστασίας έναντι των ενηλίκων του μελανόμορφου σκαθαριού (*Carpodis tenebrionis* (L.)) σε οπωρώνες πυρηνόκαρπων

Автор(и): гл. ас. д-р Мария Христозова, Институт по овощарство – Пловдив, Селскостопанска академия, София; доц. д-р Мариета Нешева, Институт по овощарство – Пловдив, Селскостопанска академия, София; главен експерт Даниела Ангелова, Институт по овощарство – Пловдив, Селскостопанска академия, София; гл.експерт Лейда Тодорова, Институт по овощарство – Пловдив, ССА

Дата: 12.03.2026 *Брой:* 3/2026

Περίληψη

Ο Μαυροκέφαλος Κορακιάς είναι ευρέως διαδεδομένος σε όλη τη χώρα και προκαλεί σοβαρές ζημιές σε πυρηνόκαρπα και σε ορισμένα ωκάρπια είδη. Τα τελευταία χρόνια, παρατηρείται αύξηση της πυκνότητας του πληθυσμού του εντόμου, γεγονός που απαιτεί την εφαρμογή επείγουσών μέτρων για τον περιορισμό της πυκνότητάς του και των ζημιών που προκαλεί.

Ο Μαυροκέφαλος Κορακιάς (*Carponidus tenebrionis*) είναι ένα από τα πιο επικίνδυνα έντομα των πυρηνόκαρπων ειδών. Το είδος είναι ευρέως διαδεδομένο σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες και προκαλεί σοβαρές ζημιές ετησίως. Στη Μεσόγειο περιοχή, προσβάλλει πρωτίστως καλλιεργούμενα και άγρια δέντρα και θάμνους της οικογένειας των Ροδοειδών (Marannino and de Lillo, 2007).

Στη Βουλγαρία, μεταξύ 1951 και 1955, το έντομο ήταν υπεύθυνο για τον θάνατο 40.000 δέντρων σε ένα μόνο νομό. Αυτό καθιστά επιτακτική τη μελέτη της βιολογίας του και των δυνατοτήτων καταπολέμησής του για τον περιορισμό της εξάπλωσης και των ζημιών του. Στη χώρα μας, το είδος αναπτύσσει μία γενιά κάθε δύο χρόνια και διαχειμάζει ως προνύμφες διαφόρων ηλικιών στο σημείο της βλάβης, ως νύμφη σε θαλάμη νύμφωσης στο τέλος των σηράγγων σε κατεστραμμένες ρίζες, και ως ενήλικο στο έδαφος (Kaitazon, 1958; Ben-Yehuda et al., 2000). Ζημιές προκαλούν τόσο τα ενήλικα όσο και οι προνύμφες, αλλά οι οικονομικά σημαντικότερες ζημιές είναι αυτές που προκαλούν οι προνύμφες. Τα ενήλικα τρώνε τους οφθαλμούς των νέων βλαστών και τα μίσχων των φύλλων, οδηγώντας σε πτώση φύλλων (Εικ. 1 και 2).

Εικόνες 1 και 2. Ενήλικο Μαυροκέφαλο Κορακιά (αριστερά) και ζημιές (δεξιά)

Οι προνύμφες προσβάλλουν τις ρίζες, ανοίγοντας σήραγγες και διαδρομές και καταστρέφοντας το камβιακό στρώμα του ξύλου (Εικ. 3 και 4). Τα προσβεβλημένα δέντρα εμφανίζουν συμπτώματα στρες από ξηρασία και έλλειψη υγρασίας, και αργότερα ξεραίνονται (Özyurt Κοζακοğlu et al., 2020).

Εικόνες 3 και 4. Πρόνυμφη και ζημιές σε ρίζα (αριστερά) και νύμφη στη βάση της ρίζας (δεξιά)

Κατά την περίοδο 2024-2025, πραγματοποιήθηκαν πολυάριθμες παρατηρήσεις στην περιοχή της Πλόβντιφ σχετικά με την εμφάνιση του εντόμου, την πυκνότητα του πληθυσμού του, καθώς και δοκιμές ορισμένων μέτρων καταπολέμησης.

Το 2025, υπό συνθήκες αγρού σε περιβόλια δαμάσκηνου στην περιοχή της Πλόβντιφ, δοκιμάστηκαν αρκετές ενεργές χημικές ουσίες για την καταπολέμηση των ενηλίκων του Μαυροκέφαλου Κορακιά. Κατά τους θερινούς μήνες, μελετήθηκε η βιολογική αποτελεσματικότητα αρκετών χημικών προϊόντων φυτοπροστασίας (δελταμεθρίνη, ακεταμιπρίδη, χλωραντρανιλιπρόλη, λαμδα-κυχαλοθρίνη, εσφενβαλερέη και ταυ-φλουβαλινέη). Όλα τα προϊόντα δοκιμάστηκαν στις αντίστοιχες συγκεντρώσεις που συνιστούν οι κατασκευάστριες εταιρείες. Μετά από επεξεργασία των ενηλίκων εντόμων, τα αποτελέσματα καταγράφηκαν σε 24 ώρες, και την 3η, 5η, 7η και 9η ημέρα μετά την επεξεργασία.

Τα δοκιμασμένα προϊόντα έδειξαν ασθενή βιολογική αποτελεσματικότητα έναντι των ενηλίκων του Μαυροκέφαλου Κορακιά, καθώς το υψηλότερο ποσοστό θνησιμότητας των ατόμων έφτασε μόνο το 30% (χλωραντρανιλιπρόλη και λαμδα-κυχαλοθρίνη). Για δύο άλλες ενεργές ουσίες, καταγράφηκε θνησιμότητα 20% (ταυ-φλουβαλινέη και ακεταμιπρίδη), και για τις υπόλοιπες ήταν κάτω από 20%.

Η χαμηλή τοξικότητα των δοκιμασμένων ενεργών ουσιών μπορεί να εξηγηθεί από το γεγονός ότι αυτά τα προϊόντα είναι από τα πιο συχνά χρησιμοποιούμενα στη καλλιέργεια οπωροφόρων για την καταπολέμηση ενός αριθμού εντόμων σε οπωροφόρα καλλιέργειες. Η ευρεία χρήση τους οδηγεί στην ανάπτυξη ανθεκτικότητας στα έντομα, συμπεριλαμβανομένου και του Μαυροκέφαλου Κορακιά.

Ως σύσταση, σε περιβόλια όπου έχουν εντοπιστεί τα πρώτα ενήλικα ή η πυκνότητα είναι πολύ χαμηλή, μπορεί να εφαρμοστεί επεξεργασία με χλωραντρανιλιπρόλη και λαμδα-κυχαλοθρίνη. Ωστόσο, σε φυτείες με υψηλή πυκνότητα του εντόμου, η αποτελεσματικότητα της εφαρμογής αυτών των ενεργών ουσιών ξεχωριστά για τον έλεγχο των ενηλίκων θα είναι μη ικανοποιητική.

Βιβλιογραφία

1. Marannino, P., & de Lillo, E. (2007, January). *Capnodis tenebrionis* (L. 1758)(Coleoptera: Buprestidae): morphology and behaviour of the neonate larvae, and soil humidity effects on the egg eclosion. In *Annales de la Société entomologique de France* (Vol. 43, No. 2, pp. 145-154). Taylor & Francis Group.
2. Kaitazon, A. (1958). *Capnodis tenebrionis* L. Bionomics and measure for control.
3. Özyurt Koçakoğlu, N., Candan, S., & Çağlar, Ü. (2020). Histomorphology of the adult digestive tract of *Capnodis tenebrionis* (L. 1758)(Coleoptera, Buprestidae). *Microscopy and Microanalysis*, 26(6), 1245-1254.
4. Ben-Yehuda, S., Assael, F., & Mendel, Z. (2000). Improved chemical control of *Capnodis tenebrionis* and *C. carbonaria* in stone-fruit plantations in Israel. *Phytoparasitica*, 28(1), 27-41.

* Το άρθρο αυτό αποτελεί μέρος του σεμιναρίου: "Επιστήμη και Πράξη στη Φυτοπροστασία", που πραγματοποιήθηκε στις 19.02.2026 στη Διεθνή Γεωργική Έκθεση AGRA 2026